

Webinar Thema-uitgave Hergebruik van Open Leermaterialen

Robert Schuwer
Marjon Baas
Ria Jacobi

4 maart 2021

Except when otherwise noted, content in this presentation is available under a [Creative Commons BY 4.0 international license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). Please attribute R. Schuwer, M. Baas, R. Jacobi.

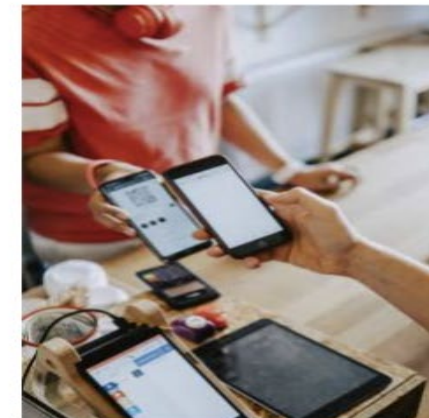

Communities

Hergebruik van open leermaterialen Thema-uitgave

Redactie: Marjon Baas, Ria Jacobi & Robert Schuwer
Versie: 1.0
Datum: 2 maart 2021

Deze publicatie is gelicentieerd onder een Creative Commons
Naamsvermelding 4.0 Internationaal.

**Deel je expertise rond ICT
innovatie**

Hergebruik open leermaterialen

Perspectief docenten

Hoofdlijn

Figuur 1. OER hergebruik proces (Clements & Pawlowski, 2012)

Zoeken	→ veel open leermaterialen zijn verborgen in een oerwoud van repositories
Evalueren	→ beoordelen is een persoonlijk proces, maar er zijn wel overeenkomsten
Aanpassen	→ wordt als lastig ervaren en hangt van type materiaal af
Gebruik	→ bekendheid van open leermaterialen betekent niet automatisch toename formeel hergebruik

Drie take aways

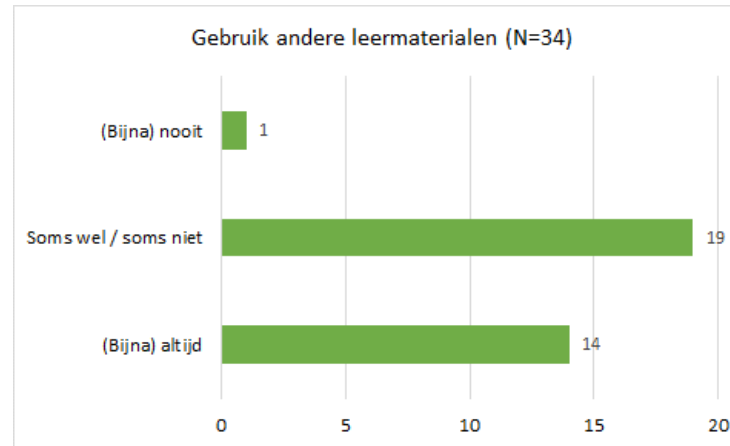
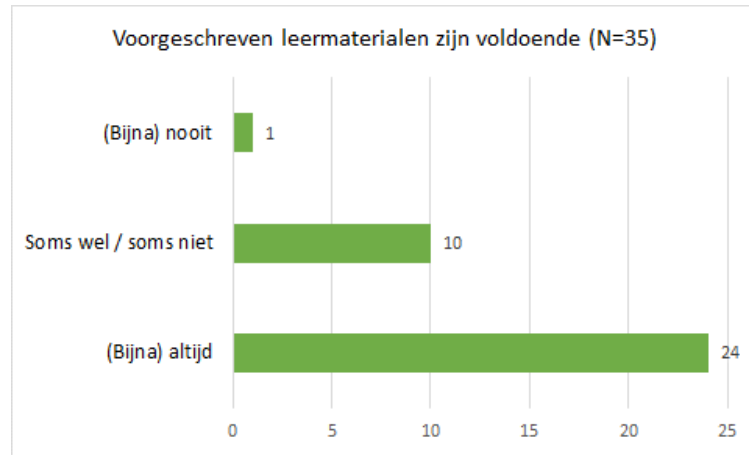
- Laat docententeams bij herontwikkelingtrajecten het gesprek voeren over open leermaterialen. Waar is behoefte aan in het nieuwe onderwijs? En welke rol kunnen open leermaterialen hierbij hebben?
- Ondersteuning is cruciaal. Welke ondersteuning is er al binnen de instelling? Is het een onderdeel van professionalisering?
- Hergebruik lijkt veelal verborgen. Meer aandacht en bewustwording nodig voor formeel, juist gebruik van open leermaterialen?

Hergebruik open leermaterialen

Perspectief studenten

Hoofdlijn

- uitleg in alternatief materiaal is duidelijker;
- een voorkeur voor video in plaats van tekst;
- efficiëntie door samenvattingen te gebruiken;
- het is een noodzakelijke activiteit voor een cursus.

Beoordeling kwaliteit

- Deels lastig, deels niet lastig
 - Lastig: bij nieuw onderwerp
- Skills geleerd in cursus (beoordelen bronnen)
- Soms trial and error
- Oordeel van andere studenten of docent

Drie take aways

- Alternatieve bronnen zijn belangrijk voor studenten. Grotere rol docenten (docent als curator)?
- Meer onderwijs waarin studenten zelf actief op zoek moeten gaan naar open bronnen (*open pedagogy*)?
- Studenten inzetten als beoordelaar voor open leermaterialen?

Hergebruik open leermaterialen

Perspectief Professionalisering

Hoofdlijn

- Ontwikkeling: nieuwe onderwijspraktijken van co-creatie, onderlinge interactie en reflectie, en het opnieuw gebruiken en combineren van de materialen
- Benodigde vaardigheden:
 - Zich vertrouwd maken met OER – praktische en juridische kwesties
 - Zoeken – de juiste materialen en betrouwbare bronnen
 - Gebruiken – constructive alignment
 - Creëren - ontwikkelen, wijzigen, combineren en co-creëren
 - Delen – niet als eindpunt, maar als begin van een nieuwe OER cyclus

Drie take-aways

- Er is een integrale aanpak nodig voor OER om voorbij het stadium van early adopters te komen.
- We gebruiken hiervoor het UNESCO kader en pedagogische-didactische theorie.
- Samenwerkingen tussen onderwijsvernieuwers, bibliotheken, docenten en IT-ers zijn hier nodig.

Hergebruik open leermaterialen

Perspectief Bibliotheek

Hoofdljn

- Uit diverse inventarisaties volgt dat goede ondersteuning vanuit de bibliotheek nodig is het hergebruik te stimuleren.
- Advies op auteursrechten, voor hergebruik van open maar ook commerciële materialen;
- Advies op Creative Commons licenties, zodat docenten weten hoe zij open materiaal mogen hergebruiken;
- Ondersteuning bij het beschikbaar stellen van materialen, zoals metadatering en collectievorming op communitypagina's;
- Docenten willen graag beschikken over auteurtools die hen ondersteunen bij instellingsoverstijgende samenwerking en bewerking van leermaterialen, zoals open tekstboeken, video, PowerPoint en tekstdocumenten.

Uitkomsten zijn input voor 2-jarig projectplan

- Uitbreiding van het landelijk portaal edusources
- Uitbreiding aanbod content, via inventarisaties open content en open tekstboeken
- Een visie over de content die in het landelijk portaal vindbaar moet worden gemaakt (contentstrategie)
- De inrichting van een landelijk ondersteuningsloket
 - Inzetten van bestaande kennis en hergebruik workshopmaterialen
 - Expertise (vakspecialisten) per vakgebied in kaart en koppelen aan vakcommunity's
 - Inzetten op nieuwe skillset librarians. (ontwikkeling van nieuwe kennis en vaardigheden)

Drie take-aways

1. De zone zorgt op basis van klantbehoeften en -eisen voor een goede infrastructuur waar digitale (open)leermaterialen duurzaam kunnen worden opgeslagen, kwalitatief goede leermaterialen snel kunnen worden teruggevonden, deze leermaterialen makkelijk kunnen worden (her)gebruikt en weer opnieuw onder open licentie wordt aangeboden.
2. De zone zorgt voor een goede borging van kennis, vaardigheden en ondersteuning via het landelijk ondersteuningsloket.
3. Voor de uitwerking en toetsing van al onze ideeën blijven we jullie input nodig hebben! Wil je bijdragen aan de inrichting van het landelijk ondersteuningsloket of de (door)ontwikkeling van (functionaliteiten van) de infrastructuur of mede bepalen hoe de contentstrategie vorm krijgt?

Hergebruik open leermaterialen

Perspectief Nationaal

VAKCOMMUNITY'S STIMULEREN HERGEBRUIK LEERMATERIALEN

4 MAART 2020

SURF

Stimuleringsregeling Open & Online Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), uitvoering door SURF

Doel: het gebruik van open en online onderwijs te stimuleren in het hoger onderwijs

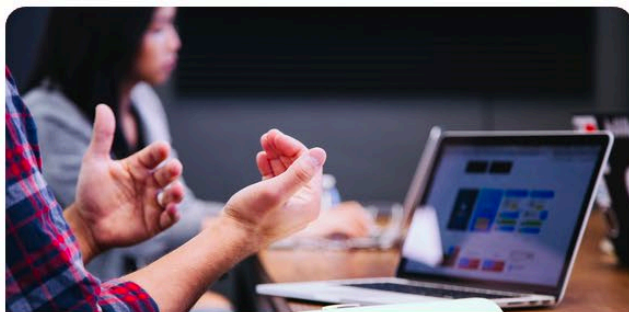
Start: 2014 tot heden

Sinds 2018 **2 pijlers:** online onderwijs & open leermaterialen

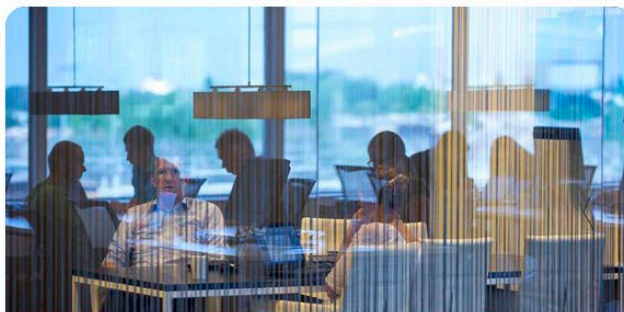
222 aanvragen: 139 WO, 78 HBO & 4 UMC

78 gehonoreerde aanvragen: 54 WO, 18 HBO & 4 UMC

Vergroten adoptie: kennisdeling & professionalisering

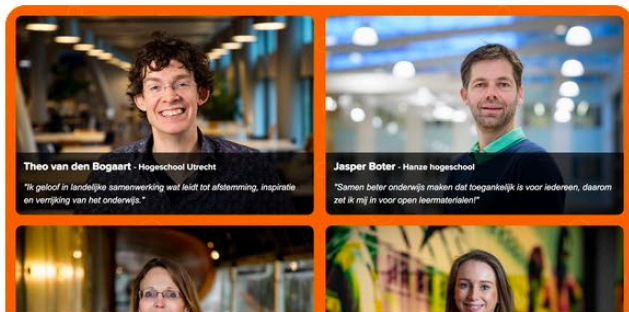
Kennismaking Open leermaterialen

Stappenplan Beleid

Stappenplan Kwaliteitsmodel

Open leermaterialen in de praktijk

Stappenplan Vakcommunity

Stappenplan Vakvocabulaire

Impactanalyse

Uitgevoerd door onderzoeksbureau **Dialogic** in 2020

Enquetes en interviews onder aanvragers en direct betrokkenen

Onderzoeksvragen:

- Wat heeft de Stimuleringsregeling opgeleverd op het gebied van hergebruik van open leermaterialen die binnen een innovatieproject zijn verzameld of ontwikkeld?
- Wat zijn de succesfactoren voor hergebruik van open leermaterialen?

Succesfactoren voor hergebruik

- **De kracht van vakcommunity's**
- **Bewustzijn voor open als volwaardig alternatief**
- **Financiering**
- **Vrijspelen van uren**
- **Aanleiding & context**

edusources

Community's

Hoe werkt het?

Inloggen

EN

4.002 open leermaterialen uit het hoger onderwijs

- ✓ Vrij te gebruiken
- ✓ Op kwaliteit beoordeeld
- ✓ Inspiratie op jouw vakgebied

 Zoeken

Onderwijsniveau

Zoeken

Filter zoekresultaten op ☐ Afbeelding ☐ Audio ☐ PDF ☐ Presentatie ☐ Tekst ☐ Video

Nieuwste leermaterialen

Verzameling

The Difference Between Humans and Animals (and its techno-moral

Verzameling

Smart Farming Technologies (An interactive exercise in

The Difference Between Humans and Animals (and its techno-moral consequences) - Teacher

Smart Farming Technologies (An interactive exercise in environmental ethics) -

SURF

Overall

- Het hergebruik van open leermateriaal gebeurt niet zomaar. Vaak lijkt hergebruik verborgen. Delen van open leermaterialen is een eerste stap.
- Streeft naar integrale aanpak: samenwerkingen tussen onderwijsvernieuwers, bibliotheken, docenten en IT-ers zijn nodig.
- Een goede infrastructuur waar digitale (open)leermaterialen duurzaam kunnen worden opgeslagen e.a. is nodig, en ook een goed ondersteuning van docenten
- De kracht van vakcommunity's voor hergebruik van open leermaterialen.
- Nog meer aandacht voor hoe studenten actief kunnen bijdragen aan het hergebruik van open leermaterialen: Open Pedagogy

- **Meer informatie vind je hier!**

- @versnellingspl @SURF_onderwijs
- #OEweekNL #OEweek
- Zone Naar digitale (open) Leermaterialen
- Meld je aan voor de nieuwsbrief: versnellingsplan.nl/zones/digitale-leermaterialen/
- Stel je vraag: leermaterialen@versnellingsplan.nl
- Special interest group Open education
- Volg: communities.surf.nl/open-education
- SURF
- edusources: www.edusources.nl
- Aan de slag: www.surf.nl/starten-met-open-leermaterialen

